กลอนสวด เรื่อง พระมหาเวสสันดร

วัดกลาง อ.เมือง สมุทรปราการ

เสด็จเขียระยาก กับนางสายสวาท สิ้นลากคลาไคล สาวสะนมซ้ำแม่ ...ร้อมล้อมไป ...เนินบ่อ
ที่ชี้ ถึงท้องพระโรงไชย ๏ สมเด็จภาศ ทรงสั่งเสนา บัตรเกลี้ยวกายพล ให้ผูกรถแก้ว พระ
แพรวาเรืองนินร์ เอาเข้ามาพลัน อย่าช้าเลยนา ๏ นายรถประดับรถ อันงามปรากฏ รุ่งเรืองศักไสย ดั
ครันแต่งเสร็จแล้ว จึงประดับรถแก้ว เทียบเกยชะลา ท้าวจึงแต่งองค์ ทรงพระภูษา ทรงสังกระชาด
นั่งท้องพระโรงไชย ❖ ญาณี ❖ บัดนั้นพระภาศ ชวนทั้งภูมิเมียขวัญ ลูกรักษหย่อกนกทรามย์ เข้ากัน
ห้าพระศรี ๏ เสร็จขึ้นรถรถแก้ว งามพรายแพรวรุ่งเรืองชี ในมปางนางมัทรี อุ่มเทวีเข้ากันหา ๏ นั่ง

เหนือรถรถไป พระจอมไตรขึ้นรถมา ...

เหนือรถไซร้ พระจอมไตรขับรถมา ออกจากพระภารา ตามมรคาทางการใหญ่ ๏ ยามเอยนี้มารอน ๆ พระ

ผู้ทรงจรเข้าไพร สี่องค์ทรงรถไชย ทอดพระเนตรไปตามมรรคา ๏ แลเห็นพฤกษาชาติ ตาลกสานวิ่งตามมา

ก้มตามพระภาษ จิตรจินดาตรึกนึกใน ๏ หวังจะขอมาลาชี พระผู้มีทรงจี้ไป สมเด็จพระภวะใน จึ่งยุด

รถงดอยู่ก่า ๏ มะหาพรหมทั้งสี่ดล เดิรรถรบตามมาทัน เห็นพรหมมางกงัน พระทรงทรรมตรัสถาม

ไป ๏ ท่านมาจะประสงค์ คิดทำนสิ่งใดนา ท่านเดกยากมา ไม่มีที่จะให้ทาน ๏ พฤกฒาจึ่งกะเล็ต ว่

ครุบขุนท่านเข้าใจตาม ข้ามาจักรขอทาน แต่ม้าแก้วอาชาไน ๏ พระองค์ทรงสำแดง คิดจินดา พระไท

ครั้นให้อาชาไน เราเทวจักรไปฉันใดนา ๏ ก็พึงคิดแล้วเล่า พระองค์เข้าใจสั่ง จึ่งให้ม้าอาชา ทั้ง

แก่พฤกฒามิทันนาน ๏ ท้าวทรงกนำละในทก ตกผ้ามือพฤกฒาชาร ทั้งจิตรขอพิศดาร หวังจักถวาย

เป็นสาศดา ๏ ทั้งสี่มาอวยพร แก่ผู้ทรงผู้สักดา ขอให้พระสาศดา อยู่เป็นสุกทุกข์ราตรี ๏ ทั้งสี่จอดา

ช จอระลีลามาด้วยดี ไปยังกรุงบุรี พรหมทั้งสี่ปีติใจ ๏ สมเด็จพระผู้ทรง เวทสรรครำพึงใน

คิดฉงนมาจนใจ ทำฉันธใดปี่เล่านา ๏ ด้วยบุญแห่งพระบาท ร้อนถึงอาจท้าวพันตา ทอดพระเนตร

เลงแลมา เห็นภูษเดิรคลาไคล ๏ ตรัสว่าเพ็ชหนุกัน ลงมาพลันด้วยเร็วไว พระมาตกลี่เร่งไป

เป็นละมั่งทองอันเรืองฉาย ๏ เจ้าภาเอารถไซ้ ขับรถไปถึงใจหมาย ครั้นถึงเวลาบ่าย พระฤๅสายค่อย
คลาไคล ๏ ยังมีพราหมณ์ผู้หนึ่ง คิดคำนึงจิตรจินตา กิจการพระราชา หวังจะขอเอารถไซ้ ๏ พฤกฒา
เดินมาพลัน จะหนีจะหมั่นด้วยเร็วไว ครั้นถึงพระจอมไตร ยืนหน้ารถบทจร ๏ ข่าวชะโลคย์พระคทา:
พราหมณ์พฤกฒาจึ่งอายกร สมเด็จพระผู้ทรง จึงไต่ถามพราหมณ์พฤกฒา ๏ ท่านมาประสงค์สิ่งอันใด เร่งบอก
ไปจงเร็ว บัดนั้นเกี่ยวพราหมณ์พฤกฒา กราบทูนเจ้าฟ้าไตร ๏ ตั้งจิตรคิดจินตา กิจการมาด้วยเร็วพลัน
ว่าจะขอเอารถไซ้ สมเด็จไทยทรงกรุณา ๏ สมเด็จพระผู้ทรง เวชสันดรใจสัทธา ตั้งจิตรคิดจินตา:
หวังจักรัชเป็นชิณชี ๏ เชิญท่านมารับทาน พฤกฒาจารมาด้วยดี เอารถแก้วมณี เอาให้ดังใจปอง
เสด็จลงจากรถแก้ว จรรพวยแพรวงามเฉิดฉิน สมเด็จพระผู้มีน ยกให้ทานแก่พฤกฒา ๏ มือถือ
คนธีทอง อันเรืองรองงามโสภา จึงกรวดน้ำชลทา ผ้ามือพราหมณ์แล้วโดยจง ๏ ตั้งจิตรทาวทิศละ:
ภาร ด้วยสมภารแห่งพระทอง ได้สร้างมาแล้วโดยปอง หวังจะตรัสเปนพระพลนุ ๏ สมเด็จพระผู้ทอร
เวชสันดรจรลิลา กับด้วยพีริยา ทั้งสองลูกสายใจ ๏ เอินดนางภามเชย เจ้าไม่เคยเดินทางไกล
วิบากตกเวียงไช ตามทางโดยผู้ชมี ๏ ผัวรักษพระน้องเกล้า อุ้มหน่อเนาพระชาลี โฉมบรางนางมัทรี

ชมเชิงนางกัณหา ๏ ดำเนินเดิรสินสาด ด้วยพระบาทผู้พัศดา ไต่เต้าตามมอระคา ชมนกเนื้อแล
เสือสี ๏ แรดช้างแลกวางทราย มากเหลือหลายในดงดี กระหย่างแลชะนี กระทิงมะคุกคีแลสิง
พอง ๏ ภยหักแลปักษี นกอินทรีบินสลอน สาลิกาบินมาก่อน พบแจกเตาเคล้าคู่กัน ๏ ยาม
เย็นมารอน ๆ พระผู้ทรงจรผ่ายผัน ออกจากแต่ป่าพลัน พระทรงธรรม์ทอดพระเนตไป ๏ แลเห็น
เป็นดงนา ไม่มีป่าดงกว้างใหญ่ ภูผาจึงคลาไคล สี่กระษัตรย์เดิรมา ๏ จึงถึงเมืองพระบาท ท้าว
เจตราชเจ้าพารา สมเด็จพระภพ จึงลีลาเข้าไปพลัน ❖ สุรางคนาง ❖ ฝ่ายพญาเจตราช รู้ว่าพระบาท
เป็นเจ้าไอศวรรย์ ท้าวเสด็จสินสา ออกมาด้วยพลัน กับนางเมียขวัญ ลูกรักสเนหา ๏ เจ้ากรุงเจียง
ไชย ออกมาทันใจ กับพนเสนา กราบถวายบังคม สมเด็จราชา ขอเชิญเจ้าฟ้า สินสาคลาไคล ๏
สู่เมืองเจตราช ฝูงคนเดียระดาษ หอมล้อมไสว บทเดียวบ่อหึง ถึงศาลาไล เชิญพระภูวะไน
นั่งบนเตียงทอง ๏ รับแก้วมัทรี โฉมงามมีศรี เป็นนวลลออง นั่งบนแท่นแก้ว พรายแพรว
เรืองรอง ลูกรักยังสอง นั่งเรียงเคียงกัน ๏ แต่งเครื่องของเสวย เข้านม ๆ เนย ถะวาย
แก่จอมจวัน โภชนาอาหาร ถาดทองรองพลัน ของเสวยทุกอัน ทุกพันณา ๒ ๏ พระวัก

สันดร กับนางบังอ่อน มีตรีกัลยา ลูกรักสองชี หลีกันหา เสวยถวยบิดา เป็นสุกขเย็นใจ
๏ ครั้นสำเร็จแล้ว เลือกสำรับแก้ว ออกมาถวายไว้ จึงยกถาดทอง เรืองรองดูกไล หมาก
พลูไปถวาย แก่พระภูช ๏ เสวยหมากพลูพลัน เสนาเหล่านั้น เท้าพาวันดา พระยาหัวเจ้ากภูช
อำหมากเสนา ทั้งคนทั้งมา ถวายบังคมคัน ๏ พญารอยเอ็ด เท้ามาสิ้นเสร็จ ชมบุญทรงธรรม์
เทาเล่าทูงบ ดิถพไอสวรรค์ มาชมนมกัน สรรเสริญภูช ๏ ขอรับพระบาท ให้อยู่สะเหวย
ภูช ปกครองพารา ขอถวายฝูงคล ไพร่พลเสนา ขอถวายพารา แก่พระภูวะไน ๏ สมเด็จ
ผู้ธร พระเวชสรรดร วาจาปราไสย ทั้งจิตรจินดา ลิลาเท้าไพร ว่าจักรออกไป ทรงพระ
บวชเป็นชี ๏ บวชเป็นดาบถ อยู่เขาวงกต บนพตคีรี จำเริญภาวะนา ในป่าพะนาลี เกิดมา
ชาติ์นี้ จากับนักหนา ๏ ฝูงประชาราช เสนาอำหมาด ทิฉินนินดา นิราชจากสถาร พลัดบ้าน
เหมืองมา จักรองพารา ไม่ควรแก่ใจ ๏ พญาทั้งหลาย ได้ฟังฤสาย คล่อนน้ำตาไหล มิใคร่
ไปจาก พระเท้าจอมไตร โศกอาไลย ให้รักษภูช ๏ ว่าแก่อำหมาด พญาเจ้าภูช รอยเอ็ด
พญา ท่านจงคอยอยู่ ปกครองพารา กรุงไกรนั้นนา อย่ามิไภยไภย ๏ เภาจักลีลา ออกจากภา

ภา เจ้าป่าภะเกไล ช่วยบอกหนทาง ซ้ายขวาทางไหน ช่วยแนะนำให้ ได้บทจร ๏ พรามเฒ่า
พฤกษา บทจรลีลา มาถึงดงไพร ไหว้เทยเจ้าบท หยดน้ำวงพฤกษามี เอามือทุบตี ขับ
หนีไปไกล ๏ บัดนั้นพระผู้ทรง พระเวสสันดร จรระคลาไคล กับเจ้ามัทรี ทั้งสี่สายใจ เข้า
หิมวาไลย ถึงถ้ำคีรี ๏ พระเวสสันดร อุ้มกรามพี่อ่อน ลูกยาชาลี ส่วนพระโฉมปราง
นวลนางมัทรี อุ้มออระเทวี เจ้าแก้วกัณหา ๏ ลีลาคลาไคล เข้าดงใหญ่ บุกแฝกแวกคา
ฝ่าทางพง เป็นหนองซัยซวา เอนคุ้งคา น้ำตาหลามไหล ๏ ชมไม้รายเรียง ยุงยางต้นเกลี้ยง ร
จิกจักคุกสน ไม้มะกรงไม้กลิ้ง กิ่งรังคังคน ไม้ดกไม้สน มากพ้นคณนา ๏ ชมพลางเดินพลาง เอิ่น
คู่นวลนาง มัทรีกัลยา ลูกรักสองชี ชาลีกัณหา สิ้นแรงนักหนา มาในหิมวัล ๏ คิดถึงเวียงวังค์
แท่นทองเตียงตั้ง จักรเป็นไฉนนา ฟูกทองหมอนแก้ว พรายแพรวรรจนา ปราสาทโสภา เย็นเรื่อยน้ำ
ไหล ๏ ไอ้แท่นบันทม เพชรหน่ารมย์ แมงมุมชักใยย สาวสนมชั่วแม่ นับวันจะไกล เอาหิมวา
ไล มาเป็นแท่นนอน ๏ เอาเถือรมาต่างไถย พระหาท่อนไม้ มาเรียงต่างหมอน เอาใบพฤกษา หิมะ
ภาคงคา มาเป็นที่นอน เห็นพระผู้ปี่ เคยเสวยเจ้ากิน ครั้งนี้ยากพ้น มาภัยเจ้ากิน เคยนอนฟูกผ้า

มานอนแผ่นดิน อาหารจักรกิน กินแต่ผลผลา ๏ ไกรวรรตรีแจ้ว ๒ บัทรียน้องแก้ว ตื่นจากนิทรา
ปลุกเจ้าสองชี หลีกนิทา ตื่นองสองรา ตื่นจินท์ใจ ๏ ครั้นรุ่งราตรี พระสุริยแสงสี ซักรฤคลา
ไคล ให้ลูกหมชม เสวยนมนางไท ค่อยดำเนินไป ในไพรพฤกษา ๏ เจ้าเก็บผลไม้ เอามายื่นให้
แก่เจ้าสองรา มังคุดลางสาด กล้วยทั้งกลางป่า สมเด็จราชา ลีลาคลาไคล ๏ ยามเที่ยงมาร้อน ๒ สม
เด็จผู้ทร ไปถึงสระใหญ่ ชวนนางบัทรีย ทั้งสี่สายใจ ผลัดผ้าออกไว้ ลงสรงคงคา ๏ ถึงเวลาแล้ว
ขึ้นจากสระชี ผลัดผ้าภูษา ครั้นแล้วจรลี มาแต่สระชี บัดเดี๋ยวทันใจ ๏ ท้าวเสด็จคลามา ลุถึง
คงคา แม่น้ำกว้างใหญ่ ชมพละนะฝั่งปลา ว่ายมาแล้ว คู่เคียงเรียงไป ทก...ณา ๒ ๏ พระ
เวทสรรกร ทั้งสี่บังอร บทจรคลาไคล ชมฝั่งคงคา เที่ยวท่า...ลัย ถึงภูเขาใหญ่ อยู่ใน
ภาป่า ๏ หนึ่งทางนั้นไกล ไกลห่าร้อยโยชน์ ถึงภูเขาใหญ่ ด้วยบุญราชา ไสตพระ..จไตร ท่าน
ยนทางให้ เห็นใกล้นักหนา ๏ ตามถึงผะเนินเขา เดินตามลำเนา เถื่อนถ้ำเขาเขียว สี่องค์ทรง
นาม ในนภามหมเปลี่ยว ฉ่ำแสงแลเหลียว เห็นจอมผา ๏ ฉบม ๏ บัดนั้นจึ่งกาพันตา ร์
ท่อกพระเนตรแลมา จึ่งเห็นพระเวทสันดร ๏ กับนางบัทรียชีสมร ลีลาบทจร จักรออกไปบวชเป็นชี

หน่ออำมอร มาช่วยพระผ้กร เจ้าอำมอรแท้แก่ใจ ๏ พระบาทผ้ทรงทรรม์ วางพระจรรก์กะไน้ใจ
เปลื้องผ้าภูษาไท ท้าวทรงใส่ไว้บ่อคลา ๏ จึ่งนุ่งผ้าเปลือกไม้ หนังเหลือใส้ยภาคเหนือบ่า แล้ว
จึ่งผูกชะฎา เอาเพกมาเป็นฤษี ๏ พระกรถือไม้เท้า ชำเรจ์แล้วจึ่งผูบี ท้าวเที่ยวในอาสมษี
แล้วผู้มีเที่ยวจงกรม ๏ เที่ยวไปแล้วเที่ยวมา ด้วยสันยาว่าอุคม เป็นศักขพิรมณ์ สะว่างอา
รมณ์ท้าวจินดา ๏ แล้วท้าวเสร็จจอระลี สู่มหรีเจ้าสองรา แท่นประตูบัณศาลา บ่อได้ช้าโดยจำนง ๏
เมื่อนั้นนางเทวี เห็นผู้มีจึ่งกราบลง แท่นบาทของพระองค์ ภิลาพลั่งแล้วเทวี ๏ เสร็จเจ้าบัณศา
ลา เอาเพ็กมาเป็นฤษี ผ้ายหลังพระจักรี แล้วสองชิงามโสภา ๏ เอาเพ็กเป็นพระฤษี ผ้าย
หลังนี้นางไฉย ทั้งสี่กระสัตรา อยู่ในป่าเขาวงกฎ ๏ บัดนั้นไพอิสัตร์ ท้าวจึ่งตรัยตามกำนด รั
กับนางผู้ทรงพรต ตามกำนดเจ้าเทวี ๏ ครั้นผิดเวลาการ จึ่งนางตาบภิกขุณี อย่าไปต้ออาสมษี
แห่งเจ้านี้เลยฉายา ๏ เมื่อนั้นนางมัทรี รับเสาวะนีใส่เกษ์ เห็นว่าดีนักหนา นางรับมาใส่เกษี ๏
แล้วนางอประกาษ แก่ท้าวนาถพระภูมิ แต่นี้พระพันปี จึ่งผู้มีเจ้าราบ ๏ ลูกรักษ์ทั้งสองรา อยู่
แท่นที่บัณศาลา ข้าน้อยจะขอลา เจ้าสู่ป่าพะนาไลย ๏ แสวงหาผลภะลา มารักษาเจ้าจอมไตร.

เดินเท้าเที่ยวไป อาศรมใกพระฤๅษี ๏ สักการที่เสาโสภ ได้สามโบชุณโดยคลณา สัตวภัยทุกภาษา ห่
ในภาวป่าพระหิมวัต ๏ ด้วยเดชมีอำนาจ แห่งพระบาทผู้ทรงธรรม์ หย่อมเป็นมิตไปด้วยกัน ถ้วน
ทุกพรรณขันณ ๒ แต่นั้นนางมัทรี นางเทวีอรระณาย ถือไม้ศรีพันมา นำล้างหน้าเอาใจใส่ ๏ ถะ
หวายพระสามีศ แล้วไปยาผู้ทรงปว จับกรทดกาดบดใจ ร่อบสาลาไลแล้วไปยา ๏ มาอุ้มสาย
สุดใจ เอาไปไว้แก่ฤๅษี แล้วจึงนางนาย สู่สาลาแห่งฤๅษี ๏ ถือกระเช้ามาบ่อนาน พึ่งสา
แรกคนไดยไจง ขเกยิวพะลาผล แล้วบิฤๅมลค่อยไคลคลา ๏ เข้าสู่ป่าภูไพร แสวงไปหมู่ผล
ผลา ขายเจยวันมงกล [illegible] อาศรม ๏ วางหาบลงบ่อหลา จึงณายาเถงทุกบชม นางแทบ
วี่งหา [illegible] คนบังคมพระสามีศ ๏ เมื่อนั้นหน่อชินศรี จึ่งเคลื่อนคลี่เดิรออกมา ส่วนเจ้าทั้งสอง
ภา ก็เลี้ยวมาสู่มารดา ๏ แล้วจึงพระกาบก ชวนโอรสสองพี่อ่อน เสวยผลพะลาอ่อน อันบ่อ
วรสำราญใจ ๏ แทบบัณสาลาเล่า อาศรมเจ้าผู้เลิกละไกร แล้วจึงนางทรามไว อุ้มสองไทยเล่นหัว ๏
จักรไปสู่อาศรม ด้วยพิรมนางหันสา ชมเชยเจ้าสองภา ใจแล้วก็ยินดี ๏ ทั้งสี่กระษัตร ค่อย
เษกกระเสมษี อยู่ในเขาคิรี วงกตนี้เจตเดือนฯ ๏ ๒๘ ๏ กัณฑ์ชูชก กลาวถึงพรหมชูก รูป

รูปร่างอกผีกำจะประ [illegible] พวก [illegible] ท่าน ว่าเนกกะกันตกเคหา หมากพลูแล้วเนย ทั้งเท้

เปลือกเหล่ารสการ ๏ บ้านเอยแลเหมืองใหญ่ พวกหมู่เราเที่ยวไปขอท่าน เงินทองของการะเกด [illegible]

พวกหมู่ได้มาแจกกันมากครัน ๏ ได้ทองร้อยกระสาบ โดยลวงพวกหมู่ชื่นขึ้น จักรเที่ยวบอกจรพี่น้อง

เต็ม [illegible] ไปไว้แก่พวกเรา ๏ ผู้นั้นรับเอาทอง ของชูชกว่าเคหา พวกหะไปเที่ยวพริกษา ทกตาก

สะบายใจ ๏ ว่าเนพวกหมู่กลับมา หาพวกตกค้ายเราไว้ ครั้นถึงพวกหมู่ขึ้นไป จะเอาทองค้าย

เราพี่น้อง ๏ ว่าพวกหมู่ที่รับทอง มันเอาของไปตามพ้น ท้ายสิ้นแต่ [illegible] เป็น

ตกหล่น ๏ ชูชก [illegible] บ ก็ได้ที่แย่งสัดส่วน เถ้านึกในใจคิด ลูกสาวชื่อปิกอิต ๏ ชูชกเมื่อก่อ

รูป พวกหมู่สองคนเร่เที่ยวหา จได้แก่ไหนมา เถ้าจะมาไกรสูกฤๅไฟ ๏ มันจะหาทะเลยมา รี

พวกหมู่จะมาก็ตกใจ ปล่อยให้หัวสักเท่าใด ของก็ไว้ตกเภลา ๏ เถ้ามันเห็นลูกสาวชี รูปงามดี

อยู่เคหา จึงพวกหมู่ทั้งสองมา ทำนิได้ให้แก่มัน ๏ ชูชกครั้นได้ฟัง แล้นเซซังไปบ้อนาน ะ

ไปเชิญท่านนายบ้าน เป็นพญานให้มั่นคง ๏ พามให้ลูกสาวน้อย น่าแช่มช้อยผิวกฤๅมล เป็น

เมียเถ้าทอระพล เอาไปไว้ในเคหา ๏ นางนั้นรู้เจียมตัว รักษาผัวทุกเวลา มิให้เถ้าพวกตน

พราหมณ์ทกอำ เหมือนลูกนกซาริกา ป้อนเยื่อทุกเวลา วันนี้มาหายไป ๑ ท่านผู้ชาลี ะ
พระชาลีน้อยยาใจ แม้นว่าตกไปเมืองไกล บุญยังอยู่ลูกจะกลับ ๑ เอ็นดูแก่น้องแก้ว ห์
โฉมพรายเพราแก้วกัลยา หยอกสร้อยน้อยนักหนา ยังกินนมชมยาใจ ๑ เวลาเมื่อยามค่ำ ร้
จักร้องไห้ร่ำเพียงปราไล ๑ ทรามชมกินนมใคร พรากพรากไปไกลมารดา ๑ เจ้าประคุณของลูกเจ้ย ะ
กุศลไทยไปรอเกษา เอ็นดูแก้วกันหา พระบิดาอย่าให้ไป ๑ ให้อยู่กับพระมารดา มาแก่ป่า
หิมพาไล ๑ พ่ออย่าให้เปล่าหัวใจ มารดาไทยจะชื่นบาน ๑ สมเด็จพระผู้ทรง เวทสันดรเยาวมาร
ก็ถึงใจคิดอ่าน เอาให้ทานแก่พฤฒา ๑ วันนี้ตกกันแล้ว ดังหฤแก้วพระลูกยา ทูลเกล้า
แก้วกันหา เห็นมิชอบในทางธรรม ๑ คิดคืนคำไม่ได้ ก็ร้องไห้เศร้าโศกา เอ็นดูลูกดังตา ห์
พระชาลีนางกันหา ๑ บัดนั้นจึงพราหมณ์เถ้า แลเห็นเจ้าทั้งสองรา แล่นหนีพราหมณ์เถ้ามา เจ้า
ทรามหาบักเคี้ยวใจ ๑ มาถึงบัณศาลา พราหมณ์พฤฒาโกรธดังไฟ จึงไม่วิ่งวางไป ก็ทุบเจ้าทั้ง ะ
สองชื่อ ๑ พี่น้องทั้งสองรา เจ้ากันหาพระชาลี เมื่อพราหมณ์จูงมาตี เจ้าผลัดหลังเข้าหาอูน ๑ ตี
น้องพี่ก้มสัพ เอาหลังคลายรับกวยเราพลาน ครั้นตีพี่จอมขวัญ น้องผลัดหลังเข้ารับเอา ๑ ตีพี่

ก็อาถ้ายน้อง พระแว่นส้อยนาลออง ก็อยู่ที่ถ้อยรับรอง สองพี่น้องเจ็บนักหนา ๏ เหลือกย้อย

ทุกรี้สิ้นไป ร่ำร้องไห้ฝ่ายน้ำตา ชูชกเถาพฤฒา ภาเจ้ามาถ้ายเร็วไว ๏ มันเอาเชื้อคือเถาวัล ผูก

มือพลันทีรญไป พี่น้องสองอรไท ให้ร่ำไรยเศกโสกา ๏ ไปถึงที่หนึ่งเล่า ชูชกเฒ่าภาเจ้ามา กะ

ภยพลาดบาทา หกล้มคว่ำปับฟักาย ๏ พระทองสองน้อยนาฏ ฝักไวยิ่งรักถึงใจหมาย แล่นมาหา

ฤๅสาย ร่ำร้องไห้ฝ่ายน้ำตา ๏ ถึงหฤๅพระเจ้าพ่อ เท่าไม่ไปรฦๅเกศาเกษ พราหมณ์เถาคนนี้นา ใจ

มันถ่อยพ้นวิไส ๏ ไม่ใช่พราหมณ์พฤฒา มันนี้นาคนจังไร มันอยู่แต่ในไพร เป็นยักษ์คีนแลผีป่า

มันนี้กฤๅผีเสื้อ จักรกินเนื้อลูกสองรา รูปร่างมันเล่านา ชั่วประหลาดนักเหลือใจ ๏ แข้งคดกะบก

โก่ง หลังมันโก่งคดฤๅงอนไถ ทั้งตัวแก่จี้ไค ตามันใหญ่ใจสากัน ๏ ลูกน้อยไว่ยขอโทษ ที่

มันจึงโกรธเร่งทีรญ ลูกรักสองจอมขวัญ ทนมิได้จะวายชน ๏ ควรหฤๅบิดาเจ้า ให้แก่เฒ่าอีก

กลั่น มันนี้มิใช่คล จักรกินเนื้อลูกทั้งเป็น ๏ สมเด็จพระมารดา จักรกลับมามิได้เห็น ร่

ำบากจักรยากเย็น แม่มิเห็นใจลูกนา ๏ จะตายเสียเที่ยงแท้ วันนี้แล่พระบิดา ควรหฤๅไม่ย

น้ำตา ซึ่งแลได้ให้พราหมณ์ที่ ๏ ซึ่งไม่คิดว่าลูกเต้า พระองค์เจ้าไม่ปรานี บ่ายภักตร์มาสั่งกีอ

ลูกรักษ์นี้จักรมัจฉา ๏ ลูกรักษ์สั่งความไว้ ช่วยบอกให้พระมารดา พราหมณ์เถ้าคนนี้มา มันก็คร่
ภาเอาลูกไป ๏ บัดเราเกี่ยวเถาพฤกษา ติดตามมาด้วยเร็วไว ก็ร้องโกรธเปนฟืนไฟ จึงไม่ได้วิ่งวางมา
ครั้นถึงเจ้าสองศรี มันทุบตีตามเวลา ทีสีร้องฉาวมา เจ้ากันให้ให้ไป ๏ มันว่าแก่ผู้ พระ
ภูมีสั่งสอนไป ให้เจ้าสองตายใจ หนีกลับมาหาชนกรรม์ ๏ หกล้มก็หนังเถา ทั้งสองเจ้าจึ่ง
ผายผัน พ่อลูกทั้งสองรักกัน มันตีรันสองเสนหา ๏ หลังแตกเลือดหยดย้อย เจ้าน้อย ๒ ย่อก
เสนหา คิดถึงพระมารดา เจ้าโศกานำตาไหล ๏ สมเด็จพระบิตุเรศ ทอดพระเนตรแลงแลไปย
เห็นพราหมณ์เฒ่าจังไร มันตีรันเจ้าสองรา ๏ ก็ลูกต่อหนุพ่อ ไม่ย่อท้อเฒ่าเกษา ใจใครฉันนี้นา
จักรอ่อนใกหยโทงก ๏ ไม่คิดเอ็นดูบ้าง เคาะกลางพระบารมี ให้ท่านลูกสองศรี หวังจะตรัยพระ ร
เปนสาสดา ๏ ฝ่ายพราหมณ์ชูชก เถ้ากระจุกหัวอะหังกา ทุบตีเจ้าสองรา ให้บ่อนจิ้มพันประการ
คฤกลี่ว่าในค่อก ตีต่อกรอกไม่บุ้นบ่าน พราหมณ์นี้ใจกล้าหาร ไม่ได้กลัวพระอาญา ๏ ถึงว่าบวด
เปนฤษี เกยงมีเครื่องสาตรา พระขรรค์ทั้งสิ้นใช้ ก็จักรผ่าเอาหัวอก ก็จะยกเอาหัวใจ บู
ชาแก่พระไภร คนใบ้ใหญ่อันปีสี ๏ ใครจะรู้ว่าทำ ฆ่าพฤกษาแลสาชี เมื่ออยู่ในภิ ร

ไครจักรเล่าฤๅไป ๏ ยังเกิดความไม่ให้ ก็ผิไกลสกวยเรวไว รำลึงคิดมาในใจ นำพระไตรท้าวแปร

ผัน ๏ เจ้ามาบวดเปนชีย ทรางบารมีการมาทัน ทรงพระรคอยู่ในธรรม หวังจะตรัสเปนพระชินชิ

กันหาพระชาลี ทั้งสองชีงามโสภา เอาให้พราหมพฤฒา เปนทาสาแลทาษี ๏ การอะไรแก่ผู้ทรร

เวกสันดรพระผู้มี เจ้าทำเท่าบาปที่ พระฤๅษีรอยาชาไล ๏ ให้ความสั่งสอรทำ พระนาหัวเจ้าสูโคล

เสจเจ้าทีห้องใน พระจอมไตรเค้าโลกา ๏ วันนั้นชชกเฒ่า ภาเอาเจ้าทั้งสองรา ชาลีเจ้ากันหา

เจ้าในป่ากะเกล ๏ มันเอาเชือกเถาวัล ผูกจอมขวันทั้งสองรา จูงไปในพฤกษา แก่วก้าพักนำคาไล

๑ สุภางคนาง ๑ ครั้นถึงประตูป่า พี่น้องสองรา ไว่ยสังทันใจ จอเทพเทวา เจ้าป่าดงไพร

บอกแก่ความไว้ พระราชมารดา ๏ ว่าลูกสองรา ชาลีกันหา ลูกรักษนักหนัน จิตยกให้ แก่

พราหมชะกัน เจ้าภาทรงกรรม์ ไปยังเหมืองไกล ๏ ถ้าพระบุญปลูก พระแม่รักษลูก ให้

ติดตามไป อย่าให้อยู่ช้า พฤฒาจะไป ทั้งสองสายใจ ฝูงพ่ายนำหา ๏ โอ้ภูเขาหลวง เท

วะดาทั้งปวง จงบอกมารดา ทั้งพระเสื่อเหมื่อง ทั้งหมูประตูป่า บอกแก่มารดา ให้แม่

มาทีรีบ ๏ ยกมือขึ้นไว่ย ยอเกศาถวายกร นางมุณีเมฆหลา ยามนามสาคร จิสุนคำสทร รี

...ณ์ใจมิ่หลา ๏ จักรีบอกความไป ... ต้นไม้ พระไพรเจ้าป่า จงท่านเอ็นดู เมตตา ... กิ่

ทยเภท ผลกิริ ๏ ท่านจงบอกความ แก่แม่โฉมงาม ให้ถึงกายแม่ ว่าลูกทั้งสอง น้อย ... สั่ง

...เท่า จงเจ้าจะว่า หน้าพระชาลี สั่งความแก่นก โอแก้วกัณหา ก็ไม่รู้ภาษา สั่งแก่พระภาย

... พิมพา บอกเถาวัลย์ แก่พระมารดา ๏ ทั้งพระฤๅษี ช่วย...กรุณา แก่พระมารดา บอก

... คน เร่วนแควนแดนป่า ต้นไม้พฤกษา ...แดนนคร ๏ ทั้งพระ... บอก...มารดา

... อีนดูเราน้อง เจ้าแก้วกัณหา ๏ สององค์พี่น้อง ก็ทุกข์กรายทอง ...

จักนำรถเท้า ไพชณกาอาหน... พี่น้องสงสาร เพียงจักรีมรณา ✤ ญาณี ✤ บัดนั้นนางมัทรี ผู้

มิชิพระมารดา ยามบ่ายไข่ ว่าสา ตำลึกถึงลูกสองชี ๏ บัดจะนี้เจ้าสองรา ที่...ย่าพระชาลี กัณหาพระ

ศรี สมศรีน้องเป็นอันเดน ๏ ทั้งแม่กาลึก แม่ลำภูถึงสายใจ ... ไพ... ขอันได มิรู้แล้วแก้ว

แม่ตา ๏ ...ไปเก็บได้มาก ...ไปจากเจ้าสองรา ยกหาบขึ้นไว้ ... ภาวะ ... คลาเคล ๏ ร้อนถึง

...เทพนม ... วัสดุ่อพระภาวใน ทั่วให้หานขั้งสองเชี่ ๏ นางแม่เจ้าไปป่า เช้า

...กลบ... เอวบางนางมัทรี เจ้าปิ่นลูกสายใจ ๏ ใช้พระเทวะชหลาย ลงไปพลันด้วย...

ลิลิต [illegible] กุมภ [illegible]

[illegible] มพะจุมเคะ สมเด็จโทยไม่ว่ามา ๏ [illegible] ลบเกิดโต [illegible]

[illegible] ท่าวมิขายพระภักนมา ๏ จักจกนาง [illegible] ไรย

เล่ม ๖ ๑๐๔ [illegible]

[illegible] ลำเสบไม่เอน [illegible] นพระ [illegible] เรินเจ้ากามยาง

[illegible] ปกัน ๏ [illegible] กยเกงเมีย [illegible] มาได้ดกพระ [illegible]

[illegible] ๏ ก็หอมงมรึบ [illegible] บรักษชีคิดาย [illegible] ไอ้เอยะเดิก

[illegible] โครพกตุยมะเคล [illegible] เตไหก [illegible] แผ่นปก

[illegible] กอยู่ในภาพ ท้าวพระยาลี้นทั้งปวง เกเมกุดกระซวง มาบังสั่งทุกทยา

เกาะไหล่ลงทอง อันเรืองรองงามโลกา ไส่สบนางพระยา ทำภาชวดนิดไชยย ๏ ให้ทำ

[illegible] ระมาด งามสะอาดแสงลักไล้ [illegible] งามประไภย ภายเรืองไปทั้งซ้ายขวา ๏ ฝูงคลทุกแดนท้าว

ชวนกันเทามาบชต ยกสบนางพระยา สู่เมรุทองรองเรืองฉาย ๏ นางเท่าแลนางแก่ ทั้งเหล่าแม่นม

เรียงราย ล้อมสบนางไฉมฉาย วอระเกดนางมีทรัย ๏ รำพึงในพระไท เกลือกทรามไวมิรอดกาย

สมเด็จพระภูสาย พระพายก็กรมาสู่บองค์ ๏ พระจับคนธิทอง อันเรืองรองงามบรรจง หล่อลง

ให้ยืนไก่พรรณดา ๏ พระอินทร์ทวรอวยภรมา ฝูงภาษประชา พงอายหยื้นนกหนา ๏ อย่าให้เมามัว
ตัณหา กามภอย่าหลง ก้ายลูกเมียแห่งเขา ๏ ถ้าเจ้าไปถึงเหมืองเภา อย่ามีตกขาเท่า เพราะ
ให้ทรัพย์เป็นทาน ๏ ขอฝนห่าแก้วเจ็ดประการ ตกลงอย่านาน ให้เป็นแก้วแหวนเงินทอง ๏ ให้ทาน
แก่ภาชทั้งผอง พูนเกิดเงินทอง ให้เต็มคลังเนืองนั้น ๏ ครั้นม้วยม่อระนาอาสัญ ไปเกิดในสวรรย์
ไปผิงกาวกายีค ๏ สมเด็จท้าวทาวอำมะรินทร์ อวยภรอวยสินธุ์ เสร็จแล้วจึงกลับไปพลัน ๏ สู่
แพกกรุงเหมืองสวรรค์ พระองค์ทรงกรรม วันนั้นเป็นศุกคสะบาย ❖ เพชรฎา ❖ ขบภาษ ❖
(ยังอยู่)

บัดนั้นจึงกล่าวกิจการ ภาเอาสองกุมาร มาจากสะการเขาคีรี ๏ ผูกมือกันทาชลี ยอกล้อยนอย
๒ สองยี่ ไปกลางพงรักงใจหมาย ๏ สองเจ้าพี่น้องค่อยสะบาย เคยเที่ยวเล่นกลางหาดทราย
โกรกพกทิ้มใจภายมันทไป ๏ เการกบกปาหนามีคไน บาทสองคายใจ แตกจำกพองทั้งสองยี่ ๏
เผือะยำกลงยมกูที มันพาพระพี่น้องทั้งสองยี่ เจ้าไปถึงกูนไกรทอง ๏ มันผูกมือเจ้าเค้าทั้งสอง
ไก่กับไกรทอง ทั้งสองพี่น้องให้กำไร ๏ ชาวกพากหมเก้ามันจึงไร มันคอยปั่นป่ายภายจึนไป นอน
ปกายไปให้สะเภยใจ ๏ อินทราเจ้าท้าวสุลาไล จึงให้เทพบุตรผู้ใหญ่ ปันมีทองคลังไปให้เหมือน

สูงใหญ่ เข้ามาในเวียงพระโรงคัล กราบไหว้พระทรงทรัพย์ หยิบผ้านั้นก็วันทา ๏ ว่าชมดอกทุม

มะตาก งามสะอาดแสงเสภา สองดอกเอาเข้ามา ถวายแก่ท้าวเท้าจอมไตร ๏ ท้าวรับเอาดอกไม้

ถุลหัวไว้ด้วยเร็วไว เกษรดอกมาไลย ล่นเรืองรายทั่วทั้งองค์ ๏ จึงคืนจากนิทรา พระภาชาม

สิดวง ฤาฝันเป็นมั่นคง จะดีร้ายเป็นฉันใด ๏ ครั้นรุ่งราตรีกาล พระผู้บาลเสร็จจะคลาไคล :

นั่งท้องพระโรงไชย จึงตรัสเรียกหมู่เสนา ๏ ให้หาโหรมา จึงบอกว่าพระภาระใน ให้หาโหรา

ไป พวกหมเท่าผู้ใหญ่จึงเข้ามา ๏ ฝันเหนหยิบผ้ามาด เอาทุ่มดีเท่ามาใน สองดอกงามสุกใส

เกษรไว้เหนือเกษา ๏ เกษรดอกบัวหลวง จึงไรยร่วงลั่นลงมา เต็มทั่วทั้งกายา เตเอามา

ชมเปรใจ ๏ เราฝันดังนี้นา ท่านโหราทำนายไป ดีร้ายเป็นฉันใด บอกเราไปตามโหรา ๏ ฝัน

เหนประทุมมะตาก ดาวน้อยมากถวายสุกใจ พรัดพรากจากพระไป จักกลับมาสู่บุรี ๏ ไม่

วันก็มาพลัง ท่านลูกดีพระหลาน พรัดพรากจากไปนาน จักรมาอำนบพระบิดา ๏ ผู้มียศไชย

ชื่นพระไทพระพันธี ตรัสสั่งมาด้วยดี ยกเสื้อผ้ามาครามครัน ๏ ให้แก่พวกหมโหรา ทามทำนายซึ่งความ

ฝัน พวกหมเท่ากลับมาพลัน ได้รางวัลพรามดีใจ ๏ พรามเกรามาซ้อง ๆ เกรตามซ้องมอระดา หัวกะ

หลีกกรองกามมา ว่าทาพวกหมะไปไหน ๏ สนไชยไกรม้าะนาก จึ่งพระบาทกำหิงใน ท้าวเสด็จขึ้นไปยะ
นั่งบนบุษบกคอยทางหา ๏ ปกสดกนั้นเล่าโสก สงแบกไยรนั้งามโสภา ท้าวเทพระไยะภา นั่งคอยหา
พระจอมราน ๏ บักรเกี่ยวชุกเก้า จงเอาเจ้าเข้ามาพลัน พระองค์ผู้ทรงธรรม์ ทอดพระเนตรเห็นแต่ไกล
แลเห็นพวกหมู่พฤกษา จงส่องภาเข้ามาใน รบทรงงามพึงใจ ท้าวสนไชยคิดจินดา ๏ เหมือนดังเจ้าสอง
ยิ่ง พระชำเข้ากันหา เกิดความพลุกพลามา ผูกมือค่ำเห็นหลากใจ ๏ ตรัสเรียกนายเสนา จงเร่งรีบเร่ง
ออกไป เอาพวกหมู่มาเร็วไว จักรถามให้แจ้งสงจา ๏ เสนารับองค์การ ปิกันนานวิ่งวางมา ครั้น
ถึงพวกหมู่พฤกษา เห็นพระทองทั้งสองชี ๏ น้อย ๆ งามโสภา เข้ากันหาพระศรี พวกหมู่เต็มใจ
เกียรติ มันผูกมืองามเข้ามา ๏ เสนาว่าทุกชี พระผู้มีกรสั่งหา เข้าไปจงเร็วๆ เทพฤกษาจึงตก
ใจ ๏ ปิกพลิ้วมีไกรจะมา นายเสนาไกรจดกฎไฟ ไม่เข้ามาด้วยไว จึงใส่คอพวกหมู่พฤกษา เส
นาแกเชือกมัด หนอกระสัตว์ทั้งสองรา ชาลีแก้วกันหา เอาเข้ามาด้วยเร็วไว ๏ เขาคว้าไอ้เจ้า
นั่งปีนถกันจึงไร ยิ่งเข้าไปในไพร ลักษ์เอาเข้าทั้งสองรา ๏ ชุกตกใจกลัว สันระรัวคฤกกิปตะ
ราเอาเข้าสองรา เกิดสิดามาบกไจ ๏ มาถึงนำพระลาน พระผู้บารทวารแลไป เห็นเจ้าสองสายใจ

น้ำเนตรในก็ไหลลง ๏ ท้าวจึงป้องภักตร์ มิทันนานถามพราหมณ์ชี เหตุไฉนได้สองชีร พระชาลีแก้ว

กัณหา ๏ หรือพราหมณ์ขอประสงค์ จึงไปลักเอาเข้ามา เลี้ยงอยู่ในกลางป่า เหตุไฉนได้แก่พราหมณ์ ๏

ชูชกกล่าวคำหนา แห่งพระบาทผ่านกรุงนาม ได้ยินท้าวตรัสถาม คิดคำถามพราหมณ์ตกใจ ๏ ตาม

แล้วท้าวถามต่อ ชูชกเท็จทูลประมาณ ตัวชั้นคดูกิปลา กราบทูลมาไม่ทันนาน ๏ ตัวชั้นอยู่จังกรัน

ปากคอชั้นขัดหวั่นไหว ครั้นออกปากมาว่าไป กล่าวบุญไทพระผ่านเกล้า ๏ ท่านจะเข้าไม่ชักลักษณ์ พระ

จอมจักรทานให้ทาน ไม่เชื่อจะกินนั้น ถามพระหลานเจ้าเถิดนา ๏ สมเด็จพระผู้มี ถามชาลีเจ้า

กัณหา หลานรักษ์พระภาษ กราบทูลมาด้วยเร็วไว ๏ ว่าพราหมณ์ไปขอทาน พระผ่านเกล้าจึงใจ แม่

เจ้าเข้าไปพร พระผ่าวะในให้ทานมา ๏ สนใจไตรภพนาถ จึงพระบาทรู้กิจจา ว่าลูกพระภาษ ให้

ทานมาทั้งสองชีร ๏ จึงเรียกพราหมณ์พฤฒา เจ้ากัณหาพระชาลี จึงมาหาผู้มี นั่งที่ถ้องพระโยคิน

หลานรักษ์ทั้งสองสี พระชาลีเจ้านั่งไกล ภูมีชีรสันไชย ท้าวจึงได้ตรัสวาจา ๏ เหตุใดเจ้าสองชีร

พระชาลีแก้วกัณหา นั่งไกลพระไอยกา มิเข้ามาให้ใกล้องค์ ๏ บัดนั้นพระชาลี เนื้ออ่อนก้มกราบ

ลง แต่ก่อนหลานพระองค์ มากรุงนี้กล่าวบุญญา ๏ ด้วยพระบิดรราช ให้เป็นทาสเท่าพฤฒา ทั้

เจียมตัวกลัวอาญา จักรนั่งเฝ้าพระชายาเจ้าภพไตร ๑ สมเดจพระไอยะกา ถามหลานยาด้วยเร็วไว ทายเจ้า

ตกเท่าใด เจ้าบอกไปเถิดหลานยา ๑ กันหาเจ้าชาลี ฟังคะดีถวะใน เจ้าทูลว่าบิดา ตายค่ารมาทั้ง

สองชี่ ๑ มือซ้ายอุ้มกันหา มือขวากอดชาลี หลานรักษพระจักรี นั่งเหนือตักพระไอยกา ๑ สม

เดจพระผู้ทรงบาล มีองค์การถามพฤกษา เมื่อจะได้ทยศทาสา ท่านจักรอยู่แห่งหนใด ๑

แล้วแต่พระองค์เจ้า โปรฎเท่าไหอาไล แห่งหนตำบลใด ตามพระไทของฏาฎา ๑ จึงให้

แต่งปราสาท งามไอพากแสงไสภา เจดชั้นอันรจนา ให้ชูชกอยู่อาไล ๑ น้องรักษแก้วกันหา

พระฤทธกรสงสาร ก็เปนกระสัจตรี ที่ค่ามากเปนนักหนา ๑ ทั้งโภดกหญิงชาย ทั้งวัวควายแลนกา

สิ่งละร้อยให้พฤฒา คิดเอาตามใจเขา ๑ ค่าทองพันตำลึง มาถึงมือจึ่งให้ไป ข้าพเจ้าพี่เอาไว้

ก็ค่าพันตำลึงทอง ๑ สมเดจพระจอมจักร ฟังหลานรักษเจ้าทั้งสอง ตรัสสั่งมาโดยปอง ให้เอา

ทองมาบัตรไจ ๑ ได้เจ้าทั้งสองชี่ พระชาลีแก้วกันหา จึงเรียกพระหลานยา ให้เข้ามาด้วยเราไว้

นั่งอยู่ด้วยพระไอยะกา ทั้งสองราน้ำตาไหล สวดีชีรีสนไช อุ้มหลานรักษทั้งสองชี่ ๑ ค่าสาว

งามแช่มช้อย ถวนถึงร้อยทั่วให้ไป ใช้สอยเปนค่าไท แต่งเข้าปลาเครื่องอาหาร ๑ ปัดฟูก

แล่ปัดหมอน ปัดที่นอนให้ครบครัน สาว ๆ รูปงาม ๆ มหาพรหมรักษ์เหลือใจ ๏ ใกล้ค่ำยามราตรี
จึงกาชีเรียกเข้าไป เจบปวดนวดที่ไหน กะเอวหลังซ้ายขวา ๏ หยุดมือหมู่สาว ๆ วิ่งพรพราวแล่น
ออกมา สาว ๆ มันแช่งด่า เฒ่ากังวายไอ้จังไร ๏ ชูชกชมบุญตัว เป็นเจ้าจรรวเหมืองเวียงไชย
ถึงให้กูเป็นใหญ่ ไม่กลัวใครเฒ่าเกษา ๏ นอนเอนพิงหมอนใหญ่ เรียกข้าไทยให้เข้ามา ขี่บ
แคงแลปี่บซา มือกระหวาขวาสาว ๆ กับแต่งเครื่องอาหาร ทุกประการอันงามสม เข้าเหนียว
แลเข้าหนม พราหมชื่นชมกินเข้าไป ๏ พราหมเฒ่าเคยอดยาก เห็นของมากพราหมดีใจ ยัด
เข้าไม่ปราไส้ พุงมันใหญ่เท่าตุ่มหาม ๏ ๒๘ ๏ บัดนั้นจอมไตร ท้าวชีสนไชย ตรัส
สั่งใกยปอง แม่ครัววิเสท นอกในทั้งผอง ให้เร่งแต่งของ ทุกพันนา ๆ เครื่องสำรับไบซี
หลายหลากมากมี กลิ่นรสโอชา ประดับพานทอง เรืองรองรจนา เจดชั้นโสภา เรืองรองคา
ไส ๏ ทั้งสองสำหรับ ให้เร่งปราดับ แต่งมาจังไว วิเสททั้งหลาย ฝ่ายนอกฝ่ายใน ยกมา
ทันใจ ถึงท้องพระโรงคล้ว ๏ ยกไบษีทอง ออกมาทั้งสอง เรียบเรียงเคียงกัน พราหมเฒ่าได้
ภา เทมาเราพลน จึงให้เชิญขวัน หลานรักษ์จักรี ๏ ให้หลั่นฆ้องไชย สะหนั่นหวั่นไหว

ถ้วนถึงสามที่ โหดให้เรียก เหินรุกอื้ คีรรอบเบยซี รุ่งเรืองลูกเสีย ๏ ไหลเชิญขวัญ ทั้ง
สองนกกุ่น หลานรักสายใจ แหวนทองแหวนแก้ว พลายแพรวแววไว ร้าเหินเวียนไป ร่อนเข้า
สองชีร ๏ อันเชิญพระขวัญเอ๋ย อย่าอยู่เลยในพงลี มาชมกรุงบุรี ปราสาททองรองเรืองฉาย ๏ อย่า
หลงอยู่ถ้ำชัก ชมฝูงสัตว์มากเหลือหลาย มีคชสารผ่าดผันผาย อยู่ในป่าพระหิมพาล ๏ จงเชิญพระ
ขวัญเอ๋ย อย่าไปเลยในไพรสาร เข้ามาหากุมาร พระศรีสุริวงษ์ ๏ อย่าอยู่ห้วยเหวผา ถ้ำภาไน
กลางดง ขวัญเอ๋ยอย่าไหลหลง อยู่ปลายไม้ไตพฤกษา ๏ ชูชกมันตีรัน หย่อคนักทั้งสองรา ะ
ศรีแก้วกัณหา ขวัญลังกาหนีไปไกล ซอกซอนในพฤกษา ร้อนทนน้ำห้วยเหวใหญ่ ขวัญเจ้าหนีไป
ไกล เพราะคุณใจเท่าพฤกษา ๏ ไปถึงในดงกร เร่ทรอกทรอนไม้กลางป่า เชิญมาเถิดพ่อมา ะ
ขวัญเจ้าอย่าหลงไหล ๏ จงเชิญพระขวัญเอ๋ย อย่าอยู่เลยกลางดงไพร เข้ามาจงเร็วไว เข้าชมคลัง
เงินและคลังทอง ๏ แก้วก่าเนาระภา ทั้งช้างม้ามากก่ายกอง แท่นแก้วเล่มแท่นทอง รองปรา
ถับทั้งกายา ๏ อย่าอยู่เขาวงกฏ อันโสดกงามระณา อย่าชมแห่งเหวา มังกรว่ายไล่ตามกัน ๏
อย่าอยู่ฝ่าเขาใหญ่ ชมเรไรและจักรจั่น ปักษีมีทุกจำพันธุ์ นกแขกเต้าเคลาสาริกา ๏ อย่าชมนก

ในริบ ในดงก็ส่งเสียงมา มีทั้งนกสักะวา นกกระทอบเสียงใส ๑ อันเชิญพระขวัญเอ้ย อย่าอยู่
เลยเม็งไกลคลา อย่าอยู่เลยในป่าใหญ่ มันจะสิ้นกินผักบ้ว ๑ อย่าอยู่เตาะกะระมาก เร่งไกลคลาก
ตามเขามา อย่าอยู่ตามมอระคา กลัวสิงหลักวในกลางไพ ๑ อันจะเชิญพระขวัญเอ้ย อย่าอยู่เลย
ในกลางไพรเท่ามาไว้ รักษาสายสดใจ ออระไภเจ้าสองชี่ ๑ เท่ามาอยู่รักสา แก้วกันทาพระชี้
ไอเท่าทั้งสองชี่ อยู่เป็นสุกทุกเวลา ๑ อันเชิญขวัญทั้งปวง อย่านึกน้วงวิมารทอง ขวัญเท่าเท้า
ทั้งสอง มาสู่ทองพระโมคัน ๑ มาชมปราสาททอง มาหองแล่เรือนจันทน์ นางแม่นั้งเรียงรัญ
พ้อมขวัญเจ้าทั้งสอง ๑ พรมเจียยอมปลาก ทั้งเสื่อสากผาไหล ถูบเรียนชะวาลา ยอยแกง
ทะมนทั้งสอ ๑ ดอกไม้ทั้งแปงอบ ทั้งกระหลบใส่พารทอง พระจริหอมขจร จักรอบร่มบ่ห้า
ขวัญ ๑ มาเลวยเครือไบยชี อันงามดีทุกสิ่งอัน แปงอบทั้งน้ำมัน ประพรมขวัญทั้งสองชี่ ๑
ลงเชิญพระขวัญเอ้ย อย่าไปเลยชมนาลีผล เป็นดอกยอมไรยลง หมู่เทวามาไล ๑ ชมหมู่นาง
กินรี ไฉมนารีนางจิหน่อร แต่หมู่เพชระญาภวร อย่าเฝ้าชมนาลีผล ๑ ให้มาเชิญเจ้า ๒
ขวัญหลายแก้วทั้งสองรา เท่ามามีไกชี่ มาจับอยู่ใบพลทอง ๑ นางเท่าแล่นางแก หมู่เท่าแม่

มาถวายกอง เขาเอาแพรลายทอง มาบำรุงซ้วนพระหลาน ๏ มีเชิญยอดนกกุรร

...เน รับเอาเครื่องอาหาร อันกระการเครื่องยอดไม้ชี ๏ พวงแก้วอ้เอามากรอง ทั้งพวงทองแกมมะปี

สวมต้อเท้าสองชี พระชาลีแก้วกัณหา ๏ ให้ทรพฤกษาพระหลอน ถวายพระภรแก่สองรา หน่อกระ

สัตระนัก แก่นีหลงเจ้าไปภัย ๏ กรงสนไทยทิราช ถึงพระบาทให้ภรไชย ขอให้พระสายใจ อยู่

เป็นสุขทุกวันวาน ๏ ไถมปางคืนผลีต ฝ่ายพระก็อมพระหลาน จูบกอดยอดพระสงสาร เฉงนั่งความ

สายพระภร ๏ ให้ทุกเจ็ดะภาค อวยระบอยบกผูกถามพ้ออน เป็นล้วคดีสดคำคร อยู่มีป

ความอันนาย ๏ กัณหาพระชาลี ทั้งสองสิงามเนิดนาย กราบบาทพระภูสาย ถวายบังคมพระไอยกา ๏

ไถมคมทูลพ้ออร รับเอาภรไสเกษา กมเกล้ากราบบวันทา พระไอยะกาจึงปราไส ๏ บิดาพระมารดา ทั้ง

สองลาเปนอันไก ไปอยู่ในกลางไพร เอาอันไกเปนอาหาร ๏ อยู่ดีหฤาเปนไฉน เจ้าบอกไปรอาการ ะ

ไปอยู่ป่าพระหิมพาล สุกขสำกนเปนไฉน ๏ กัณหาพระชาลี ทั้งสองชี้ให้ภัย กราบทูลพระภาระไม สม

เด็จไทพระไอยะกา ๏ ว่าพระมารดาเจ้า คืนแต่เช้าเข้าไปป่า เก็บผลไม้ฤกษา มารักษาพระภูษี ๏ ทับ

ถวายลูกสองรา ทุกวันเวลายามราตรี สมเด็จนางเทวี มารักษพระจอมขวัน ๏ เมื่ออยู่ในพารา พระภักด์

กลางงามเร้มจัน ไปอยู่ป่าหิมวัล ทนวิบากยากนักหนา ๏ ภักดามารดาเจ้า เร่งหมองเศร้าตกใจเวลา ะ
กลิ้งแกดแล้กลิ้งล้ม ให้ระทมกรมเกรียมไป ๏ เนื้อหนังเร่งเหี่ยวแห้ง ไม่ลบแป้งน้ำมันใส่ย เก
ษาเกงก็ทิมไว้ แกดหญ้าไฟเหมือนใบคา ๏ ท้าวสีสนไชยราช ฟังน้อยนาถทั้งสองไท ท้าวคิดถึง
สองรา ลูกไล้ภสายสุดใจ ๏ นางตามรักษาผัว นางไม่กลัวซึ่งไภยไภย ลำบากในกลางไพร พรอก
ท้าวไทเป็นผัวขวัญ ๏ ท้าวคิดเห็นสังเวช ไทยธิเบศพระจอมขวัญ สององค์งามแจ่มจัน อยู่หิมวัล
เป็นฉันใด ๏ เจ้าทพริรณาไป กวยอ้อระไทยเจ้าชาลี นำจิตรคิดยินดี ถึงลูกรักสายสุดใจ ๏ ท้าว
จึงป้องคการ แกทหารที่นาใน ให้เร่งจัดรถไป แต่งมอระคาอย่าทันนาน ๏ ขุนแก้วแผ่วเวหา ภาค
ชะตาไชยบาน องค์รักษหมู่พงคนักงาน ขุนที่นาบ่อระคาไล ๏ ไทยนะรินอินเคชะ มีกระปะดีใช้ใช
ให้นำจัดไป ให้จัดแจงแต่งมอระคา ๏ ที่ลุ่มแลที่โคลน ปั้นกินโยนถมให้หนา ที่ดอรผ้อนกันมา
แต่งให้ราบคฤนากลอง ๏ รับสั่งสีสนไช พระภูวะในพระไอยกา กับเกล้ากราบวันทา จึงลีลาออก
มาพลัน ๏ เสนาหมู่ทหาร เชฟนักงานเร่งกวดขัน แต่งทางกวยเรวพลัน ทั้งกลางวันแลกลาง
คืน ๏ ให้ทำบัณศาลา เรียงรายมามากเหลือหลาย จุดบ่อไว้เรียงราย ให้พลไพร่กินเย็นใจย ๏

ภายวังแลภายนอกธ์ ทั้งภายวังก็ถนัดไป แล้วให้ขุดสระใหญ่ ปลูกดอกไม้ไว้ทุกพันธุ ๏ ทั้งระดะดอกไม้
ไฟ เรียงรายไปมากมี ภายในนครไชยศรี ปักเรียงรายทั้งซ้ายขวา ๏ ให้ตั้งร้านตะลาด ให้
อำแดงหมากชวนกันมา นั่งร้านขายสินค้า ทั้งเสื้อผ้าแลแพรพรรณ ๏ เข้าหนมแลของหวาน เครื่อง
กระยาหารมากครามครัน ขนมพิมแลดอกจันทน์ ทั้งพิมถั่วบัวลอยใส ๏ ลอดช่องแลสาคู ตั้งเปน
หมู่เรียงรายไป ทองย่อยฝอยสายไหม ทองอัโรยใส่น้ำตาล ๏ ฝักบัวแลเงาบัว เหนอย่างชั่วใส่
ไส้หวาน ขนมพอบน้ำตาล หวานสนิทติดอุรา ๏ ขนมแกงฟ่าเหลือง เหนเรื่องหวานนักห
นา ยอดม่วงพวงมาลา ขะหนมฝักใส่ไส้หรไน ๏ เรียกขะหนมกลีบแม กินนักแลหวานเอาใจ รู้
ลูกไก่ไยนเข้าไป ครั้นถึงลิ้นละลายหาย ๏ พระยาขะหนมหวานละลิด กลิ่นหอมชิดอุทรสา ๆ เปน
แง่งอน โรยเข้าเล่ากีหวานดี ๏ ขะหนมกรวยชื่นใจ ขนมอีโรลูกไส้หมี หวานชิดติดนาที กลิ่น
รสก็มีต่าง ๒ แม่ค้าตะลาดแก้ว ออกมาแล้วบ่อขัดขวาง ตั้งร้านที่ริมทาง คลสะหล่างชวนกัน
ไป ๏ แม่ค้าตะลาดขวัญ ออกมาพลันด้วยเร็วไว ขายของมากเหลือใจ ทั้งหมากพลูแลปูนผญฺ ๏
แม่ค้าตลาดท่าโพ ทั้งแม่ลูกถือออกมา ลูกเขยหลานพ่อตา พากันมานั่งขายของ ๏ ขายกล้วย

แล่ทยอ่อย ทยปลาส้อยมากก้ายกอง ปลาละลิดมากเนื่องนอง นั่งขายของทกจี้สิ่งอัน ๏ เนื้อวัว

แล่เนื้อควาย ทั้งกวางทรายแล่แรดมัน เปดไก่เนื้อจะหมั่น ฉิทกพ้นมากเหลือใจ ๏ แม่ค้าขายสุรา

นั่งกันต้าพลไส้ว เล่ากลั้นมันเอาไป เล่าจ่อไฟเจ้มนกหนา ๏ บั่งขายพลแกล้มเล่า เลี้ยงพลเหล้าเต้

พกา ท้าวไปในภาชำ รับลูกยาสายสุกใจ ๏ ลักเลงกินสุรา แทกกันมาถ้วยเร็วไว ซื้อเล่าแม่ค้าไป

ชั่วรกันกินเมานักหนา ๏ ลิ้มลูกก้าคลกคลาน เชทหารแต่งมอระคา ๏ เพื่อนฝงจงกันมา บ้างหิ้ว

หามทามคนไป จาะ พวกขี้หมิ่น หัวล้านลิ้นไม่กลัวใคร กินเล่าเมาเหลือใจ ล้มจะซ่งเดิน

มา ๏ มาภบกับหลวงลอย อยู่ท้ากลวยซั้งมาหา ภบกันทั้งสองรา กอดคอเท้าเสาโลมตาม ๏ กอด

จูบลูบโลมเล้า มันเมาเล่าพ้นประมาณ ทั้งสองเถ้าหัวล้าน มันเกยิ่วภลค้ากันมา ๏ บัตรนั้นพระ

ผการ ฉีอังการแก่เสนา เร่งเร่วอย่าได้ช้า กรวกชั้งม้าแลรี้พล ๏ เราจะออกไป รับออระไทย

ในไพรสน เราจักรนิฤามล ให้ลาพรกออกจากชี ๏ ไปรับเท้าสองสวาด มาเสวยราชครองบุรีย์

รับนางแก้วมทรี ผู้มีชีเทามาพลน ๏ มลคีรีหมู่ทหาร รับอังการพระทรงทรรม์ จึงลาออกมา

พลน จกไพร่พลขนเสนา ๏ ช้างม้าแล่ฉชรถ อันปรากฏทั่วทางป่า กำรวดตรวจซ้ายขวา

หเรงกรวกเปนกวกขึ้น ๏ จักลงหมู่ไยถ หมู่เสนามากครามครัน แปดหมื่นแลสี่พัน เปนกวกขัน
หมู่เสนา ๏ ขุนช้างให้แต่งช้าง มาสะล่างทั้งซ้ายขวา ขุนม้าให้ตรวจม้า แก้วอาชามาไสว ๏ พวกช้างมาแจ
จับ แปดหมื่นพันอันเกรียงไกร พวกม้าอาชาไน ได้แปดหมื่นสี่พันปลาย ๏ ขุนรถให้แต่งรถ อันปรากฏ
เปนปีกม้า สำรับพระนะหัว ประดับประดางามถึงใจ ๏ รถแก้วแลรถทอง งามเรืองรองทองสดใส สำ
รับองค์เท้าอรไท ให้ทรามวัยนงลักษณ์ ๏ รถแก้วแลรถจวน แปดหมื่นอันมากมี ออกไปในพงศรีพระ
พันปีพระลักษณ์ ๏ ไพร่พลมากเหลือใจ จะออกไปในกลางป่า มีธรรมเทศนา ว่าสิบสองอะไวเพนี ๏ กรวก
พลแล้วเสดสัพ ปกกบองค์พระพันธุ์ปี สนไชยพระพี่อกี พระผู้มีเสรจจินดา ❖ มะกุะปี ❖ สรวน
ว่าเท้าชาก คลอักกรกพฤกณาการ กินอาหารมากเหลือตรา มันจกเสียดกันขึ้นไป ๏ มันกินเท้าเหนยวคี่
ฟังปิ่งจี้แล่ปลาไหล ปลาภาสีนหิ้งไห ทั้งเปดไก่ยมากเหลือตรา ๏ มันไม่คิดแก่ตัว กินเนื้อวัวแลเนื้อ
ควาย เนื้อกวางแลเนื้อทราย เปนมากมายพันวิไส ๏ ไฟฐาตุเผาไม่ทัน ชาดกนั้นก็บันไล ยมพะบาน
เท่าเอาไป ให้อยู่ในจตุภาค ๏ ท้าวสี่สนไชยราช สั่งอำหมากพลทั้งหลาย เอาผีชาดกทราย ไปเผาเสีย
จงเรวพลัน ๏ ที่ฆ้องร้องประกาศ แก่ฝูงราชผู้ทั้งขัน ใครเปนพี่น้องกัน เท่ามาพลันด้วยเร็วไว ๏

มาเอาสิ่งพัยสิ่งของ เงินแลทองมากเหลือใจ ช้างม้าแลข้าไท ... ไปถามปรถนา ๏ ปรัวจึงทั่วแคน

ดาว กมุเชเท้ารองว่ามา เาให้ยากิด พรหมพฤกษาใจอาทรร ๏ จึงท้าวสีสนไชย สมเคจไทเจ้า

ไอสูรรก ให้ขนของทั้งนั้น เอาเก็บไว้ในคลังหลวง ๏ ๑๘ ๏ ขับพล ๏ ขับพลไปโดยควนร

กลาวท้าวไท พลคช ๒ ยืนยัน หมู่ช้างสัพมัน มากเหลือใจ พลคช ๒ เลิศไกร ช้างต้นภวะไนย

ภูดาวทอง พลคช ๒ ผัลผะหยอง ช้างผูกกระโจมทอง เยืองยองไสว พลคช ๒ ชาญไชย ช้าง

พระจอมไตร ใส่กรองเชิง พลคช ๒ คำถะเถิง กินใส่กรองเชิง ทั้งซ้ายขวา พลคช ๒ แก้ว

กล้า เคยสงมงา ฆิภาถอย พลคช ๒ ตัวงาม ปกคับทองอะร่าม ทั้งซ้ายทั้งขวา พลคช ๒ มย

ภ สิบมื่นอันกล้า ภเงยไป พลคช ๒ สูงใหญ่ กำทะมื่นมิ่งเงินไป ในพงชรี พลคช ๒ คี่

เลืองมัน ตาแดงเปนแสงฉัน กลางงวงงา พลคช ๒ แกล้วกล้า ปกคัพดาวดาภ กรองเชิงไหม

พลคช ๒ เกรียงไกร ช้างที่นั่งพระจอมไตร ผูกดาวทอง พลอฎ ๒ ชัยไชย ม้าเร็วพระภวะไนย

อันเคยกรมุ พลอรี ๒ บรรพ พระที่นั่งสำรับองค์ พระราชา พลอรี ๒ แกล้วกล้า ประคับ

ดาวดาภ แสงพรายพรรน พลอรี ๒ ตัวดี เคยพิภาษในพงชรี มีหวั่นไหว พลอรี แกวง

ไกว นายมาเรงขับไป ไปพงชรี พลอรี ๒ กวกี มาแกงเปนแสงศรี กีเซียวหน พลอรี ๒ ชร
ไชย มาทีนั่งพระจอมไตร กาวกำนิน พลอรี ๒ หนไชย จีตามพระจอมไตร มากเหลือหลาย พล
อรี ๒ เนิกนิยน ตามเสด็จพระผู้มิน เท้าพงรี พลอรี ๒ เนิกนาย ขับไปมากมาย ไนไพรษรี
พลอรี ๒ พวกหนึ่งเล่า ตามท่าวท้าว เท้าพงชรี พลรถ ๒ ผัลผยอง รถแก้วแลรถทอง มู่
เรืองนาย พลรถ ๒ ผัลผาย ขับมามากมาย ทุกเวียงไชย พลรถ ๒ ฤๅไกร ชักรถไสว ไปตาม
กัน พลรถ ๒ เรืองรอง รถแก้วแลรถทอง ตามกันมา พลรถ ๒ สกศา ปกคบทั้งซ้ายขวา
ลีศาไ [illegible] ๒ หนไชย เรียงรายกันไป ทั้งซ้ายทั้งขวา พลรถ ๒ กมไสว ปกคบแก้ว
มกฎ [illegible] เหลือง พลรถ ๒ มุ่งเรือง ขับรถออกจาก [illegible] ดูไสว พลรถ ๒ เลิศไตร ปก
คับรถไชย [illegible] ล้วนทอง พลรถ ๒ เรืองรอง ปกคบล้วนทอง แก้วมะณี พลรถ ๒ เรือง
ชี ข[illegible]ออกจากบุรี นั่นนั้นไสว พลรถ ๒ ทรไชย รถแก้วพรายไป ทั้งซ้ายทั้งขวา พลรถ ๒
แกล้วกล้า [illegible] ไป [illegible] เร้ากร[illegible] พลรถ ๒ กายกอง ตามกันมาเนืองนอง ดูไสว ❀ ยานี ❀
บัดรนั้นพระจอมไตร [illegible] เ[illegible]ยอิบคดี สั่งให้พระ[illegible] จึงชรถนำพลไป ทหารแห่ [illegible]

ให้ทับทางเจ้ารวมไว้ ทำไม่แล้ปืนไฟ เรียงรายไปทั้งซ้ายขวา ๏ ฝูงคชสารกระวินการ ทวนะเล่มแมนก
นา กันกายอัคา จักรพรรณมากเหลือใจ ๏ ไพร่พลคฤาฝูงมด บอกกฎยกครุกกันไป เดิรแน่นทั้งผง
เรียงไชย ข้างนั้น ถึงพงรี ๏ ข้างหลังยังกายกอง มากเนืองนองเกนบุรี สิบสองอะไขเพนี พลกุมี
สีสนเจ้า ๏ ...จักไทยเล่จีนทาม ทั้งจีนชีพรามแห่กันไป สารายแลขอมไท ทั้งคุลากระลาสี ๏
สมเดจพระชะตา สีสนไชยธเรศดี เสดจออกจากบุรี พลผีห่อมาจอมไป ๏ นางผดุคีผู้ใหญ่
เสจ็จมาพวาไท แสร้สว่างกำไปไน แห่ห้อมล้อมทั้งซ้ายขวา ๏ กันหาลมีชรี ทามเกวีจรูญมา
ทะ สิกระชูกา เสจ็ลินลาจากเวียงไชย ๏ เสียงฆ้องกลองกึกก้อง เสียงฟ้าร้องในหิมวา สิงหลึกะไปน
กลางป่า ตื่นกระนกตกใจกลัว ๏ ไพร่พลมากกายกอง เห็นเปนพองทั้งหนังหัว คเกลื่อนกลุ้มคลุ้ม
มืดมัว เสียงโยธาคฤาห่าฝน ๏ ไปกระชั้นเชาวังกัฎ เสียงกษัตรฤาเปนปนละวน ถึงกองโกลาหน พระ
จมพื้นท้องพระนคร ๏ เห็นพลมากเหลือใจ เห็นธงไชยไสวมา ตรัสเรียกนางฝังคา แก้วมัทรีเจ้า
มาไป ๏ จึงเจ้าเล่าไปค เสียงโยธาเล่าไน ไพร่พลมาไสว ปลายธงไชยแลเห็นมา ๏ เสียงฆ้องเสียง
มาวง ...ร้องหวาด... รอยคาศึกไก แล้วสายใจเจ้ามัทรี ๏ มันตาพระบิดา ผู้

เฒ่าจึงกดข้อเกน ๏ บัดรเกี้ยวนางนกถนั่งกราบ กับพระผู้บาล จึ่งถึงพระบัณศาลา ๏ จึ่งพระลูกแก้ว
เจ้าไปบ่อช้า กับเกล้าวัลทาชาลินี ๏ มารดาเห็นนำลูกสองชีรี ชุมเอาเถ้า มาใส่เหนือตักถามไว้ ๏
น้ำนมมารดาสายใจ บัลการกว้ายไว้ จึงไหลเข้าปากลงมา ๏ เอวบางนวลนางกันหา ตกน้ำนมมารดา ร้
น้ำตาเจ้าคล่อหลามไหล ๏ บัดรเกี้ยวท้าวสีสนไชย จึงจอระเข้าไป ถึงในพระบัณศาลา ๏ นวลนาง
ผุสดีสีใส เห็นเจ้าถามไว้ นั่งในพระบัณศาลา ๏ แลเห็นพระเจ้าลูกยา พระภชบิดา ท้าวทรง
กันแสงร่ำไร ๏ นวลนางผุสดีชีใส เห็นเจ้าออระไท สายใจเจ้าแก้วคันหาบัทรี ๏ นวนเจ้าเคลาคล้อย
หมองชีรี จึงนางผุสดี ร้องไห้ร่ำไรนักหนา ๏ มัทรีสีสะวันกัลยา กอดเจ้ากันหา นางให้พิลาพ
ร่ำไร ๏ หกกระษัตรไทรมมะนัดบัดรใจ ชลเนตหลามไหล ใจนางจะขาดรอน ๆ ๏ นางจึงสะหลบ
ซบซ้อน รักษลูกบังอร จึงจอรมาจากบุรี ๏ นวลเจ้ากันหาชาลี ให้รักษชลนี สองสีสะลับ
ซบไป ๏ จึงนางผุสดีสีใส ให้รักสายใจ สมเดจพระฤๅษี ๏ นางแม่ไม่รู้สมประดี สะหลับอยู่
กับที่ พ้นปีไม่ฟื้นกายา ๏ ท้าวสีสนไชยไอยะกา เห็นพระลูกยา พานฟ้าเจ้าอย่าให้ร่ำไรย ๏
สะหลบซบลงทันใจ เพียงจักรปภไล ร่ำไรพิลาพนักหนา ๏ หน่อกระสัตรพรดพรากกันมา ต้

ตอบถ้อยวาจา กล่าวเกลี้ยงปราไส โอพระยอดสร้อย อย่าน้อยพระไทย ถ้าพ่อมิได้ หลงไหลนักหนา ๏

ฟังคำอำหมาด ฝูงประชาราช ก็ฉินนินทา ขับพระพันปี ทั้งสี่กระสัตร มาอยู่กลางป่า เวทนาเหลือ

เหลือใจ ๏ จึ่งอดงดโทษ แก้วพ่ออย่าโกรธ อย่าถืออาไพย พ่อผิดจริงแล้ว ลูกแก้วกลอยใจย

ขับทูลเวียงไชย อยู่ในกลางป่า ๏ ฝูงประชาทั้งนั้น ยิ่งยอมพร้อมกัน ด้วยพระบิดา ขอนิมลเจ้าไป

กรุงไกรพารา สั่งสอนประชา ชะนราษฎร์ทั้งหลาย ๏ พระเวดสันดร ได้ฟังผู้ทรง ปิตาฤาสาย กล่าว

ถ้อยวาจา เปนระเบียบแยบคาย พระทองโฉมฉาย คลายน้ำพระไทย ๏ พระราชฤาษี ได้ฟังภูมี

เสด็จเข้าห้องใน สาพรดด้วยพลัน ทำขวัญทันใจ ๏ เปลื้องหนังเสือไว้ เปลื้องไม้คากรอง ๏ จึ่ง

นางมัทรี สาพรดแต่ชี ผัวเมียทั้งสอง ชำระสะสง ที่ในขรรธ์ทอง ชีชฎผดผ่อง นวลอองย่องใย ๏

จึ่งตัดเกษา พระทองสองรา รูปงามสดใส เครื่องรสสุคนธา ปรุงนาภาไล น้ำมันพิศหอม ใส่

เกศาเกษ ๏ จึ่งถวายเครื่องทรง อันงามบันจง รุ่งเรืองโสภา ให้เทพทรี สีสะวาดกลยา ทรงพระ

ภูษา เครื่องต้นพิศไหม ๏ ผืนหนึ่งวิเสส มาแต่เมืองเทศ รุ่งเรืองสดใส ชื่อไตรสยภัค ไรกสัง

พิศไหม ราชรีฤษยิไตร อยู่ในถ้ำทอง ๏ รูปครุฑยุดนาค ถูกพันปีมาก มีคราชผนะหยอง วา

ยุหัศคปักษี อินทรีย์สลอน ลกเลี้ยวเหยี่ยวท่อง บินร่อนเวหา ❁ ญาณี ❁ รูปสัตวทุกสิ่งอัน
ป่าหิมวันไพรพฤกษา แรกเต้าเคล้าสาริกา เปนคเคียงงามโสภา ๏ ฝืนหนึ่งเลกระภัค เปนรูปสัตวมีค
สายพัน นกเนื้อแลเหรอวัน เปนดอกดวงพวงมาไล ๏ คชษีแล่ราชษี นกอินทรีย์บินคลาไคลย เร่
ร่อนบทจรไป หาอาหารคชสารสี ๏ เหลือโคตสิงห์โตเต้น ทั้งหมีเม่นเล่นจรลี กระทิงแลสิงห์หมี ฯะ
รูปมีคะราชผาดผันผะหยอง ๏ ผูกเปนรูปกินร เพิกยักทรร่อนคลาไคล ไปอยู่ภูเขาใหญ่ ชมเกลี้ผลยิ่น
พฤกษา ๏ เปนรูปพยาภาสี รูปช้อระภีมีฤชดา สู้กันทั้งสองรา ไนคูหาถ้ำทองสุวรรค์ ๏ ฝืนหนึ่งโก
ไสยภัก เปนรูปสัตไนคงคา มังกรแลเหรา ไล่มาวายไล่ตามกัน ๏ เพียนทองล่องอยู่บน งามบรร
จงผูกเกี่ยวพัน ปลาน้อยลอยริมฝั่ง ทั้งช้างน้ำงามถึงใจ ๏ ซ่งปักเปนดอกบัว บาลชมชั่วแซมเก
ษร ผูกก้านขึ้นสลอน ลูกอ่อนแลเปนแง่งอร ๏ บังปักเปนช่อพวง ผูกดอกดวงพวงมาไลย ฯะ
เครือวันพันกันไป งามพิศไหมแกกรร ๏ ผ้าคับงามพรรณราย เอามาถวายแก่ทรงธรรม์ สอย
ทาบทับทรวงพลัน มงกุฎทองรองเรืองฉาย ๏ ท้าวสีสนไชภาช แต่งนางนาถงามโสภา ทรงผ้างาม
พรรณราย ผูกดอกไม้ภายเปนดวง ๏ รูปสัตวมีหลายพัน ป่าหิมวันภูเขาหลวง นกเนื้อสิ้นทั้งปวง ฯะ

เป็นช่อพวงดวงบุศบา ๏ ถวายแก่เจ้ามัทรี นวลมิชีรามโสภา เจ้าทรงผ้าภูษา อุบลภักรและจับทา ๏
บัดรนั้นผู้ทร ท้าวมีอังการแก่เสนา ให้ตรวจพลโยธา ให้เจ้ามาจงเร็วไว ๏ พรุ่งนี้จะเคลื่อนทัพ เรา
จักกลับไปเวียงไชย ไพร่พลอันไปไกล ให้เจ้ามาจงพร้อมกัน ๏ ป่าวกันถ้วนทุกนาย พระฤๅคลายสาย
เธอผายผัน ไพร่พลมาก็เจ้าจัน จึงปราถับกระเกรียมตัว ๏ องค์ระรักแล้นักการ ชาวพะนักงานเปน
มีถ้วน อยู่ถ้าพระนะหัว จะตามเสด็จเทภาภา ๏ บัดรนั้นพระผู้ทร เวทสันดรพระภาษ ก้มเกล้า
ทำรกาบลา ไทยเทวาทุกแดนไตร ๏ เทวาทั้งแปดทิศ อันสถิตมีฤทธา องค์อารักแล้รักษ์
ในหิมวาภเขาหลวง ๏ ที่ไว้ไทยเทเวก มีฤทธิ์เดชถ้วนทั้งปวง อันอยู่ภเขาหลวง ทั้งบวงสรวง
ทุกทิศา ๏ วันนี้จะลาไป ถวายตาไทยพระบิดา ยังแต่บัณศาลา ขอฝากไว้ให้อาไลย ๏ เทวาใน
ป่าไม้ ย่อกอรจินไหวยขอลาไป ขอฝากศาลาไลย รักษาไว้ให้พงดี ๏ เทวาในเถื่อนถ้ำ เท่ายันเข้าเขา
คีรี เทวาป่าภะเกลี้ ในวันนี้ขอลาไป ๏ พิศดูบัณศาลา พระภาษาเคยอาไส เศร้าสร้อยละห้อยใจ
เราจไปวันนี้นา ๏ ใครเล่ยจะหลับนอน ทั้งฟูกหมอนจะโรยรา แท่นแก้วแกมมุกดา ทั้งเตียงทอง
เรืองรองฉาย ๏ แลเห็นไพไทร น้ำพระไทยใจภคหาย เคยเที่ยวเล่นสบาย ใต้ต้นไม้รุ่มไทรทอง ๏

แลเหนเพิกุน เจ้าประคณเร่งมนหมอง แลเหนกิ่นไพทอง ท้าวเล้าหมองพระหฤทัย ๏ วันนี้
จะพรากพราก จากคีรีภูเขาใหญ่ ค่าน้อยจักรลาไป สู่กรุงไกรเมืองพารา ๏ ค่อยอยู่เถิดไพทอง ข้าทั้ง
สองจะขอลา กานเสด็จพระบิดา วันนี้เราจะลาไป ๏ ค่อยอยู่เถิดวงกต อันไสยสดงามพิศไหม วัน
นี้จะลาไป ไกลคีรีจอมภผา ๏ ค่อยอยู่เถิดสะสี ใบกะจระนี่งามไสภา เคยเกบบูชา บานเยนแย้ม
ดอกแกมไป ๏ บัดนั้นพระภูมี ชีสนไชยจะไคลคลา ท่านท้าวจะย่อระยาตรา พลโยธามาไสว ๏ สั่ง
จากเขาวงกฏ อันไสยสดงามรจนา ทั้งหักกระสัตรา เสร็จลาลามาบัดไจ ๏ ไพรพลพระจอมไตร
ไหวสะเทือนทั้งกลางป่า อึกใหญ่พลโยธา ออกจากป่าภะนาไล ๏ เสียงฆ้องเสียงมาร้อง ดังกึกก้อง
หวาดหวั่นไหว สะเทือนทั้งกลางไพร เมื่อท้าวไทยจักรไคลคลา ๏ ราชรัฐบุทจร ทั้งอัศดรแล
คกชา ผูกเครื่องอันรจนา ประโจมทองงามรจนา ๏ ช้างผูกกระโจมทอง อันพันนะงามถึงใจ กระ
โจมแดงเป็นแสงใส สายก่านแย่งแสงกระการ ๏ ท้าวขึ้นขี่รัฐแก้ว อันพรายเพราวงามแววไว ห้
ออกจากภูเขาใหญ่ พระจอมไตรจึ่งไคลคลา ๏ พลฆ้องมารัฐมากมายปรากฏ แห่ห้อมล้อมมา สะ
เทือนทั้งกลางป่า จึงเข้ามาถึงเวียงไชย ๏ เสด็จขึ้นสู่เกยมาศ ปรางคปราสาทงามศกไตย ฝ่ง